

BERTA ZSOLT

Kiút

A 8-as úton haladtam. Elvből kerülöm az autópályákat, mivel bizonyos törvényi anomáliák következtében hivatalosan nem engednek fuvarozni, ugyanakkor dupla pályadíjat fizettettek velem, mert a furgonom teherautónak van vizsgáztatva. Emiatt elég zabos vagyok, több levelet is írtam több hivatalnak, de még csak választ se kaptam, s ez felettébb bosszantó. Na, mindegy, ez nem ide tartozik, csak folyton kiszalad belőlem. Másrészt Veszprémben is akadt dolgom, találkoznom kellett egy emberrel, átbeszélni néhány részletet, és aláírni egy szerződést, amit az egyik cégem... satöbbi. Ezzel végezvén Zalaegerszeg felé folytattam utamat, leszállítandó a három oltókamrát. Akkor is roppant nagy fáradtság gyötört, még a megszokottnál is álmosabb és fásultabb voltam. Alig vártam a másnapi szombatot, amikor négy végigdolgozott hétvége után végre nem vállaltam semmilyen fuvart, szövegírást, képszerkesztést, akármit. Úgy terveztem, azt a két napot teljes egészében pihenéssel töltöm, még írni sem próbálok. Gondoltam, kiveszek valami csendes, vidéki szobát, és két napig csak alszom. Nappal kint, a kertben, éjjel a szobában. Vagy éjjel is a kertben. Ezen méléztem, s arra ocsúdtam, hogy Vasvárnál elvitettem a lekanyarodást, és már sok kilométerrel túlszaladtam rajta. Utálok visszafordulni, ezért az első lehetőség-nél lekanyarodtam balra, azt gondolva, a kis falvakat összekötő utakon ugyan lassabban haladok majd, de a látvány is szebb. Elég jól ismerem az országot, sosem féltem attól, hogy rossz felé tartok, vagy eltévedek. A tervem kezdetben be is vált, gyönyörű, idilli helyeken hajtottam át, zöld szőlők, aransárga búzamezők, tarka tehéncsordák, buján benőtt partú patakok és hűs, friss illatú erdők között. Kicsit fel is engedett bennem a feszültség, tempósan hasítottam a kies táj kanyargós országútján, s bámészkodtam, amennyire vezetés közben lehet. Beleültem a vidéki harmóniába, s kissé meg is nyomott ez a mindent eluraló nyugalom. Ellazultam, s mivel ilyesmi rég esett meg velem, alighanem el is bóbiskoltam kissé, mert egyszer csak irdatlan kúrtszóra riadtam, s épp csak el tudtam kapni a kormányt egy szemben robogó kamion elől. Megfaroltam az úton, és káromkodva igyekeztem úrrá lenni imbolygó furgonomon. Végül sike-

rült, nem lett baj, megálltam a padkán. Nagyot fújtam, s akkor tudatosodott bennem a kamion kerekeinek heves csikorgása, amint az aszfaltot rádiózzák, már messze a hátam mögött. Kiugrottam az útra, és láttam, hogy a sofőr veszetten küzd a tizenhat tonnával és a fizika törvényeivel. Miattam. A vontatmány vége veszedelmesen sodródott az út széle felé, úgy tűnt, le is tér róla, de végül szerencsére nem így lett. A hatalmas, tűzpiros dög megállt valamiképp, a fülke lelógott az útról, alig fél méterre egy ősrég kőrifától, a légfék szusszant még egy hatalmasat, aztán a vezető kiugrott a fülkéből. Vettem egy nagy levegőt. Vétkesnek éreztem magam, így hát elég szerényen indultam el felé. Ő azonban nem felém lépett, hanem a piros kamion elejéhez szaladt. Rémülten gondoltam, hogy talán elgázolt valakit vagy valamit. Rohanni kezdtem, közben felkészültem a szörnyű látványra, s pár másodperc múlva ott álltam mellette. Az üres aszfaltot bámulta, amelyen se vér, se tetem... minden a legnagyobb rendben. Megkönnyebbültem, két percen belül már másodszor.

– Jó napot! Elnézést szeretnék kérni, az én hibám volt.

Felnézett rám sápadtan.

– Jó napot! – felelte. – Semmi baj, a fő, hogy végül nem történt szerencsétlenség.

Legkevesebb arra számítottam, hogy elküld a fenébe, így eléggé meglepődtem.

– Hát... igen. Maga jól van? – kérdeztem, mert a sápadtsága mást mutatott.

– Én? Persze. De maga elég sápadt.

– Valóban? Én meg magát látom annak. Akkor megijedtünk mindketten, úgy tűnik.

– Úgy. Na jó, a lényeg, hogy megúsztuk. Viszlát, minden jót! – Azzal kezét nyújtott, hálásan megszorítottam. Megvártam, amíg felmászik a piros vezetőfülkébe, és elhajt. Nézttem utána, míg el nem tűnt a következő domb mögött észak felé.

Visszaballagtam a furgonhoz. Gyengéden felpofoztam magamat, ittam egy nagy korty Balfi ásványvizet, aztán kényszerítve magam az éberségre, folytattam az utat. Szívesen rágyújtottam volna, de örökös leszokásban lévén, akkor sem volt nálam cigaretta. El is határoztam, hogy megállok, ha benzinkutat látok, amúgy is tankolnom kellett.

A 8-as, a 65-ös és a 74-es háromszögében autókáztam, a nap nagyjából mindvégig szemből sütött, ami úgy déltájban azt jelentette, hogy stabilan délnek, vagyis helyes irányba tartok. De úgy éreztem,

ha rossz felé haladok is, már rég el kellett volna érnem valamelyik főutat. Egyre feszültebben nyomtam a gázt. Órák teltek el. A telefonom lemerült, a furgon digitális műszerfala pedig kipurcant, az időt se tudtam megnézni rajta. Csak a mechanikus üzemanyag-mutató figyelmeztetett, hogy fogytán a gázolaj. A vizemet mind megittam, s ahogy lenni szokott, víz híján azonnal szomjas lettem. Figyelni kezdtem a tájat, mert arra gyanakodtam, valamiképpen hatalmas köröket írok le. A napot is szemmel tartottam, vajon a hátam mögé kerül-e, de akkor vastag felhők alá csúsztam, s ez a támpontom is megszűnt. A körözést támasztotta alá az is, hogy egyáltalán nem haladtam át településeken, csak magányos házakat láttam a távolban, helyes birtokokkal, kisebb kertekkel övezve. Úgy tűnt, a végtelenbe, az örökkévalóságig autózom. Szürkülni kezdett. Kisvártatva – mintha csak a sötétedés miatt tenné – a műszerfal magához tért, kigyulladtak rajta a ledék. Az óra fél kettőt mutatott, kábé akkor dőglött be a műszerfal. Végül – életemben először – be kellett látnom, hogy eltévedtem, fogalmam sincs, hol vagyok, s merre van innen a kifelé. Felbukkanó falura már nem számítottam, hát lekanyarodtam az egyik dűlőútra, amelyik sejtethetően az egyik magányos ház felé vezetett. Gondoltam, egy kis helyi segítséggel kiokosodom.

Már majdnem a házhoz értem, amikor kinyílt az ajtaja, és egy férfi lépett ki rajta. Közeledő furgonomat megpillantva kísértelt a kertkapuhoz, ott várt. Megálltam előtte, a motort leállítottam, kiszálltam. A férfi barátságosan mosolygott.

– Jó napot!

– Jó napot!

– Zalaegerszegre tartok.

– Rendben – felelte továbbra is mosolyogva, és bólintott párszor.

– De nem tudom, jó irányba megyek-e. Azt hiszem, eltévedtem.

– Feltétlenül.

– Tessék?

– Jó irányba megy.

Ezt úgy mondta, mintha biztatni akarna.

– Igen? Kissé elbizonytalanodtam, mert olyan régen jövök, hogy azt hittem, körbe-körbe autókázom. Gírbegurbák itt az utak, könnyű eltévedni.

– Az már igaz. De ne aggódjon. Ha tényleg Zalaegerszegre akar menni, akkor oda is fog menni.

– Akkor menjek tovább délnek?

– Persze.

– Rendben. Azt hittem, eltévedtem.

– Dehogy. Nem szomjas?

– De, nagyon.

Sarkon fordult, visszatért, és egy nagy palack hideg ásványvizet nyomott a kezembe.

– Ó! Köszönöm! – mondtam, és a vizet könyök-hajlatomba szorítva pénz után kotortam. A férfi érdeklődve nézte tenyeremben az érméket.

– Ez valami vicc? – kérdezte inkább kíváncsian, mint elutasítóan.

– Jó, hát akkor igazán nagyon köszönöm! – feleltem, mert nem akartam megbántani, vagy indokolatlanul önérzetesnek tűnni.

– Szívesen! Jó utat!

Így hát visszakanyarodtam az útra, és mentem tovább. Nagyon szerettem volna benzinkutat találni, semmi kedvem se volt az időközben beállt sötétségben kannát cipelve kutyaolni, ki tudja, meddig. Amúgy szép, világos éjszaka volt, s ahogy aggodalmasan hajtok az egyébként egyre szűkülő úton, egyszer csak jobbra előttem kibukkan a domb mögül a Balaton. Gyönyörűen, feketén és ezüstösen csillogott a holdfényben, én mégis káromkodni kezdtem, mert felbukkanása azt jelentette, hogy valahol mégis keletnek fordultam, és átbumliztam egész Somogy megyén, majd balívet véve északnak és újra nyugatnak kanyarodtam, egészen eltávolodva Zalaegerszegtől. És mindezt úgy, hogy nem botlottam közben faluba. Sőt, kurvákba se, ami pedig ilyenkor, nyáridőben egészen szokatlan a kisebb utak mentén. És hol van a 7-es, és hol csúsztam át az autópálya alatt vagy fölött úgy, hogy észre se vettem?

A part felé vitt az út, hagytam, hadd vigyen, teljesen ötlettelenné váltam, s az éj beálltával értelmet sem volt már nagyon igyekezni. Reggelig úgysem találok senkit Zalaegerszegen a telephelyen, de szombat lévén meglehet, hétfőig se. Az út továbbra is szűkült, s végül – megint csak anélkül, hogy tudtam volna, hol kanyarodtam le – egy dűlőút lehozott a partig, ehhez a házhoz, ahol most is ülök. A kapu előtt már leállítani sem volt időm a motort, köhögni, rángatni kezdett, s végül leállt. Itt fogyott ki a gázolaj. Komoran szálltam ki, semmi kedvem nem volt az éj közepén segítséget kérni az itt lakóktól, illetve úgy általában senkitől. Dühös is voltam erre a lehetetlen esetre, és magamra is. De nem tehettem mást, megrángattam a kapu melletti vékony kis kötelet, amely várakozásomnak megfelelően meg is szólaltatott egy csengőt. Zúgó, mély hangja alapján inkább

kisebb harangnak gondoltam. Ácsorogtam vagy öt percet, akkor újra harangoztam, de nem jött elém senki. Lenyomtam a kilincset, besétáltam a házba, itt is csöngettem, de nem gyulladt villany, nem nyitottak ajtót. Leültem a veranda végében függő, párnákkal bőségesen kirakott, ácsolt hintaágyba, néhány másodperc gondolkodás után eldőlt, és úgy elaludtam, mintha billenőkapcsolóval működne, amire véletlenül ráfeküdtem.

Ijedten ébredtem, arra gondoltam, betörőnek néznek, ha így talál rám a házban élő család valamely tagja. Felpattantam, de végiggondolva a dolgot, úgy találtam, nyilván nem ért haza senki azóta, hisz akkor felébresztettek volna, vagy rám hívják a jardot. A rend kedvéért azért becsöngettem újra, majd kivárva három percet, lenyomtam a kilincset. Az ajtó nyitva volt.

– Jó napot! – kiáltottam be, de, ahogy vártam, nem kaptam semmilyen választ.

Nagyon kellett vécéznem, de még mindig nem mertem belépni egy idegen család otthonába az engedélyük nélkül. Körülnéztem a tájon, először. A nap elég magasán állt, legalább délig aludtam a veranda áldott árnyékában. A víz felé tekintve, a túlsó part hegyeit szemügyre véve úgy gondoltam, valahol a déli part közepén lehetek. Ott sorakoztak az ismerős hegyek, de jobban megnézve őket, más helyekről származó csúcsokat, illetve azokra hajazókat is találtam közöttük. Tehát ez itt mégsem a Balaton, de akkor micsoda? Átcsúsztam volna Horvátországba, és itt is lenne egy hasonló tó? Az ellenkező irányban dombokat láttam, erdősávok és szépen megművelt, lankás szántók, szőlők váltogatták egymást. Keletre egy másik tanyát vettem észre, a házhoz közeli veteményesben emberi alak állt kalapban, s felém intett. Valami képp ismerősnek találtam a mozdulatot. Biztosan ő is csak a sziluettet érzékeli, azt hiszi, az itteni házhoz tartozom. Elhatároztam magam, bementem az ajtón, megkerestem a vécét. Szorultságomat feloldván, némi latolgatás után a nappalival egybeépített konyhában két almát is elvettem a pulton álló kosárból. Előző nap dél óta nem ettem egy falatot se. Pénzt tettem az asztalra, és kimentem. A furgon hátuljából, az oltókamrák mellől elővettem a kannát, fejembe nyomtam szalmából font cowboykalapomat, amelyet direkt ilyen kánikulai vészhelyzetekre tartok a kocsiban, és nekiindultam az útnak, hogy benzinkutat keressek.

Nyugatra felé gyalogoltam, gondoltam, egy ilyen tó mellett előbb-utóbb muszáj találnom kutat vagy tele-

pülést, ahol útba igazíthatnak végre. És valóban, alig két kilométer után kis falu bukkant elém. Meresztettem a szememet, de hiába kerestem a szokásos helységnévtáblát, még hasonlót sem láttam. A falu szélén rögtön találtam egy kocsmát, bementem italért és információért. Kellemes hűvös fogadott, de egy lélekkel sem találkoztam a vendégtérben, csak a szélesre tárt konyhaajtón túl láttam egy férfit, aki nagy lendülettel és jókedvvel sürgött-forgott odabent, serpenyőket rángatott, tepsiket pakolt sütőkbe, fedőket csapkodott a lábasok tetejére. Egy nő dalolva segített neki.

– Jó napot! – köszöntem be, mire mindketten rám mosolyogtak, visszaköszöntek, és folytatták, amit csináltak.

Beálltam az ajtóba.

– Megmondanák, hol vagyok?

A férfi letette a kezében lévő fakanalat és konyharuhát.

– Hogy érti, hogy hol van?

– Hát hogy mi ennek a falunak a neve.

– Hogy mi a neve? – kérdezte csodálkozva.

Már a tanyás férfinél is volt egy olyan érzésem, hogy errefelé nagyon kedves, de nem túl éles eszű népek élnek.

– Igen, azt kérdelem, mi a neve.

– Nincs neve.

– Oké, nincs külön neve, értem, de akkor közigazgatásilag milyen településhez tartozik?

– Ne haragudjon, de nem értem. Nem szomjas?

– De igen.

– Jöjjön, adok magának valami hideg italt. Ebben a hőségben jól fog esni.

– Köszönöm.

Elment mellettem, követtem a pulthoz.

– Mit szólna egy sörhöz?

Úgy tűnt, nem kerülök egyhamar a volán mögé, hát azonnal engedtem a kísértésnek. Nagyot nyeltem, ahogy megpillantottam kezében a deres falú sörsopalackot. Ittam egy hatalmas kortyot, aztán tovább-erőltettem a hülyeségemet.

– Itt, az út mentén mi a legközelebbi település?

– A következő falu.

Kezdték elveszíteni a türelmemet.

– És annak mi a neve?

– Nem értem, mit akar ezzel. Annak sincs neve. De nevezze, ahogy akarja. Nem éhes? Épp kisültek a csirkecombok. Csőben sült brokkolit csináltam hozzá és krumplipürét.

Hatalmasat kordult a gyomrom.

– De, nagyon éhes vagyok.

– Üljön le! Úgyis mindjárt jönnek a többiek.

– A többiek?

– Tudja... ebédelni.

– Ja, értem.

Mire leültem, a nő már hozta is a kaját. Kerék-méretű tányérra halmozott egy kisebb hegynyi krump-lipürét, ugyanannyi sajtos brokkolit és öt csirkecombot. Fantasztikusan szép volt, és rendkívül finom is. Egyelőre nem kívántam mással foglalkozni. Ahogy enni kezdtem, a férfi újabb sört nyitott és tett elé. Az ajtón szivárogni kezdtek az ebédelni vágyó népek. Illedelmesen, derűsen köszöntek, megszállták az asztalokat, és csevegve, jókedvűen táplálkoztak. Ahogy én is. Bokámnál egy benzineskannával. Bevallom, nagyszerűen éreztem magam. Nemcsak a kaja és a sör miatt, de valami megmagyarázhatatlan nyugalom és derű is eltöltött, ami érezhetően ebből a sok derűs és elégedett emberből áradt felém. És persze a táj, amelyen át idáig eljutottam, és az a gyönyörű tó ott kint... Egészen különleges és kies nyaralóhelyre csöpentem, ahol azonnal jól éreztem magam. De men-nem kellett. Intettem a férfinak, pénzt kotortam elő. Ugyanolyan érdeklődéssel nézte tenyeremben a bankókat, mint a tanyán az a másik hapsi.

– Jé! Fizetni akar? De hát ezt itt nem lehet, tudja!

– Mit tudok?

– Hogy nem lehet pénzzel fizetni.

– Hanem mivel?

– Hát azt magának kell tudni. Mi a foglalkozása?

– Fuvarozásból élek... meg... szövegeket írok.

– Szövegeket?

– Reklámszövegeket.

– Igazán? Az érdekes lehet.

– Nem annyira.

– Akkor miért csinálja?

– Hát a pénzért.

– Pénzért? És azt mi a fenére használja?

– Fizetek vele, ember!

– És van, aki azt elfogadja?

– Most mondja... rengetegen és szívesen.

– Tényleg? Hát itt nem megy vele semmire. Éppen a reklámszövegírással se. A fuvarozás már sokkal jobb, de maga, már meg ne sértődjön, nem úgy néz ki, mint aki szeret fuvarozni. És hát ha nem szereti, akkor az milyen fuvarozás lesz, nem igaz? Máshoz nem ért?

Kicsit fennakadtam az összefüggés felvetésén, de azért ugrottam vele tovább.

– Hát... regényeket és novellákat is tudok írni.

– Na, ember! Hát mért nem ezzel kezdte?

Mielőtt megakadályozhattam volna, nagy hangon kihirdette, hogy mindjárt felolvasok egy novellát. Elvörösödtem, de legnagyobb megdöbbenésemre az étteremben ülő vagy kétszáz ember óriási ovációban tört ki, majd egy szempillantás alatt elhallgattak, és néma csendben várták, hogy felolvassak nekik. Csak néha koccant óvatosan egy-egy evőeszköz. De tény-leg nagyon diszkréten. Kezdtém kapiskálni, hogy valami kommunába kerültem, vagy valami olyan nyaralóhelyre, ahol mindenki a munkájával fizet. Biztosan unatkozó, balos értelmiségiek, akik azt játsszák a szabadságukon néhány hétig, hogy megvalósították a kommunizmust – miután nyilván befizettek egy számomra gyomorszorító összeget. Mulat-ságosnak tartottam, de akkor, ott nem volt kedvem ellenére a játék. Illetve nem lett volna kedvem ellenére, ha van nálam felolvasni való. Kissé zavarban, még mindig pirulva, de azért felemelkedtem a helyemről, és sajnálkozásomat fejeztem ki, amiért nincs nálam se egyetlen kötetem, se semmiféle kéziratom, így felolvasni sajnos...

– Nem baj! – kiáltotta valaki. – Akkor mesélje el az egyiket, csak úgy fejből.

A többiek csatlakoztak hozzá.

– Igen, igen! Meséljen el egyet!

Mit mondjak, le voltam nyűgözve. Még irodalmilag válogatott közönség körében sem tapasztaltam soha ekkora érdeklődést, de hogy egy teljesen szüretlen, csupán ebédelni összegyűlt tömeg ilyen lelkes legyen holmi irodalmi produkció iránt... Beadtam a derekamat. A *Recept* című novellámat választottam, mert az konkrétan rólam és az apámról szól; gondoltam, leghitelesebben azt tudom előadni élőszóban.

Lélegzetvisszafojtva hallgattak végig, a végén hosszú ideig csöndben maradtak, néhányan sírtak is, és aztán olyan tapsot és üdvívalgást kaptam, amelyet csak popsztárok szoktak. Amellett, hogy furdtem ebben a soha nem érzett gyöngéd elismerésben, meg is döbbsentem rajta. Aztán egyik pillanatról a másikra, mintha mi sem történt volna, folytatták az evést, több figyelmet nem fordítva rám.

Három csirkecombot bírtam megenni, a maradék kettőt a körettel együtt becsomagolta nekem a daloló női kukta. Egy szétszórt mesélésért cserébe kiadós ebédet kaptam. És szeretetteljes figyelmet.

Fogtam a benzineskannámat, és az időközben kitudott benzinkút felé vettem az irányt. Öt liter gáz-

olajat vásároltam, ennyi elég lesz visszajönni, minék cipeljek többet. Illetve nem vásároltam, mert a többiekhez hasonlóan roppant elégedettnek és derűsnek tűnő benzinkutas, aki kis kávézót és vegyesboltot is üzemeltetett, nem fogadott el pénzt, neki is el kellett mondanom egy sztorit. De már kezdtem megszokni. Arra gondoltam, ha visszajövök, és teletankolom a furgont, azért az egyik regényemet töviről hegyire el kell majd mesélnem. Hogy hol vagyok, azt a benzinkutásból se sikerült kihúznom, ugyanolyan gyengeelméjűnek tűnt, mint mindenki más, akivel beszéltem. Azt mondta, legyek csak nyugodt, ott vagyok, ahol igazán lenni akarok, idő meg nem létezik. Belenyugodtam, hogy amíg ennek a kommuna-nyaralóhelynek a területén tartózkodom, nem veszek rá senkit, hogy akár csak néhány szó erejéig elmerüljön a való világban. Oké, ha ez a szabály, hát ez a szabály.

Visszaballagtam a házhoz, ahol a Fordból kifogyott a gázolaj. Betöltöttem a tankba, aztán bementem a verandára, hátha hazatért valaki, akinek kifejezhetem hálámat, és szabadkozhatom az illetéktelen, ám jó szándékú használat miatt. De újfent senkit nem találtam ott, a pénz is érintetlenül hevert a konyha pultján. Arra gondoltam, bizonyára véletlenül hagyták nyitva a házat, hisz még mindig nem tértek vissza, pedig már jócskán a délutánban jártunk. Márpedig ha így van, akkor csak nem hagyhatom itt őrizetlenül ezt a szép birtokot ebek harmincadjára, sötét szándékú embereknek kiszolgáltatva. Hétfőig nem láttam értelmét Zalaegerszegre menni, hát elhatároztam, addig is őrzöm a házat, ennyivel igazán tartozom a tulajdonosoknak. Meg hát... cseppet sem akardzott továbbállnom erről a gyönyörű helyről, hisz épp ilyesmit terveztem nem sokkal korábban. Ilyeténképpen meggyőzve magamat, tanyát vertem. Úgy gondoltam, ha egész hétvégén nem érkeznek meg, akkor is bőséggel megfizetem az itt tartózkodásomat. Hogy mindezt eldöntöttem, roppant jókedv és nyugalom töltött el megint.

Először is lehánytam magamról a ruhát, a furgonból behoztam szokásos úti csomagomat, amely fürdőgatyát is tartalmazott, aztán levonultam a partra, elkötöttem a kenut, és eveztem egy jót a tükörsima tavon. Elég jól bánok mindenféle evezős járművel, kölykkoromban apámmal, és később, barátokkal is gyakran jártam vízitúrákra. Végül úsztam is egy nagyot. Pokolian jólesett. Váratlanul nyaralni kezdtem.

Átmozgatva legyengült, fásult izomzatomat, viszsza mentem a házhoz, és alaposabban körülnéztem.

Elsősorban telefontöltőt kerestem, de nem találtam. Nem is bántam nagyon. Ahogy jövök-megyek a házban, a nappaliból nyíló egyik helyiségben felfedeztem a gerendáról függő gitárokat. Elképedve vizsgálgattam a szép gyűjteményt, amely csupa fogamra való, ismert legendából, illetve valaha általam is használt darabokból állt. Leakasztottam az egyiket, s két év után játszani kezdtem. Aztán kipróbáltam mind. A szemközti falon íjak és egy Winchester. Ezekhez nem mertem nyúlni, a fegyver az fegyver, s főleg más fegyvere az más fegyvere, de megjegyeztem magamban, hogy épp ilyeneket szeretnék, illetve van is köztük egy kis török íj, amilyen nekem is van egy otthon. A könyvespolcokon sorakozó könyvek javát olvastam, a többi vagy terveztem már, vagy ismeretlenül érdekel. A konyha közepén olyan hatalmas tűzhely áll, amelyet mindig is akartam. És még sorolhatnám, a házban minden pontosan olyan, mint ha én terveztem, vásároltam, készítettem volna. Amikor az ember kimerülten, kissé kiegészve és kedélybeteg váratlanul egy ilyen helyre csöppen, minden az utolsó szögig elnyeri a tetszését. Persze. Nem akartam belakni az egészet, úgy gondoltam, bőven elég, ha a kénytelen vendég meghúzza magát a nappali pamlagán, de azért kíváncsian végigjártam az egész házat. Találtam benne egy hálót, amelynek berendezése és tárgyai arra utalnak, hogy egy férfi és egy nő közösen használja. Aztán egy másik szobát, amely láthatóan csak a nőé, tele mindenféle női tevékenységre, munkára való dologgal. Ugyanennek férfi megfelelőjét a ház ellenkező sarkában leltem meg. És van itt három olyan szoba, melyek a bútorokat, kellékeket tekintve mintha már felnőtt gyerekekéi lennének, de még bőséggel a gyerekkor holmijaival, játékokkal, gyerekrajzokkal, rocksztárok plakátjaival, teniszütővel, kosárlabdával, villamos-táblával, babagyűjteménnyel. Szobák, ahová már csak vendégségbe járnak haza a kölykök, s a szülők szeretetből nem számolják fel, és rendezik be valami másnak. És utoljára két, külön fürdővel és vécével bíró, teljesen semlegesen berendezett, személyes tárgyak nélküli vendégszoba, amelyekben bárki komfortosan eltölthet néhány napot. A nappali helyett ezek egyikét, a tóra néző ablakút választottam gerilla-tartózkodásom idejére.

És megkezdtem a víkendezést. Illetve megkezdtem volna, de akkor a birtok keleti, még fel nem fedezett szelete felől panaszos tehénbögés és kecskemekegés ütötte meg a fületem. Közeledve az ottani istállókhöz és karámokhoz, az állati zsvajhhoz tyúkok karattyolása,

kakaskukorékolás, kacsahápopás, libagágogás is csatlakozott. Meg kellett állapítsam, hogy ez itt bizony mégsem jómódú városi emberek nyaralója, hanem komplett tanya. Annyit tudok én is, hogy az állatoknak enni, a tehenet, kecskét fejni kell, különben ez lesz, amit épp láttam, hallottam. Az istállóban a tehenek feszülő tőgygel, panaszosan bögtek, a kecskék, tyúkok, libák és kacsák pedig, amint megláttak, azonnal a karám kerítéséhez és kiskapujához tüledtek. Elkomorultam, amint eszembe jutott, hogyha itt ez a sok ellátatlan állat, akkor a gazdát – és talán családját is – bizonyára valami baj érte. Ekkor a birtok szélén, a dűlőúton egy szekeret pillantottam meg, két ló húzta, a bakján töről metszett parasztember gubbasztott. Azon már meg sem lepődtem, hogy ropant elégedettnek és derűsnek hatott. Odaloholtam hozzá, meg is állította a kocsit, amikor látta, hogy felé tartok.

– Adjon isten! – előzött meg a köszönéssel.

– Jó napot! Elnézést, hogy feltartom, de itt bögnek az állatok.

– Hallom.

– Ismeri az itteni gazdát?

– Még nem volt szerencsém.

Lekászálódott a bakról, pacsit adott, bemutatkozott.

Én is megmondtam a nevemet, és így folytattam:

– De azt hiszem, félreért, nem én vagyok itt a gazda, csak... csak a hétvégét töltöm itt, és most figyeltem fel, hogy az állatok...

– Bögnek.

– Igen.

– Akkor nincs mit tenni, lássa el őket.

– Az a helyzet, hogy nemigen értek hozzá.

– A tőgyeseket fejje meg, adjon nekik lucernát, fűvet, a baromfinak meg magot, kukoricadarát. És mindnek friss vizet.

Épp ennyit tudtam magamtól is. De hogy a tőgyeseket meg tudnám fejni, abban kételkedtem.

– Ennyi?

– Ennyi. Viszlát!

És el.

Megvártam, amíg eltávolodik, aztán káromkodtam egy cifrát, és búcsút mondtam a pihentető víkendnek. Mintha meghallották volna, valahonnan előbukkant két cirmos macska. Nyávogva dörgölöztek a lábamhoz, majd beszaladtak az istállóba. Nekünk is voltak régen ilyen cirmos macskáink, amikor apámmal épp kertes házban laktunk. Olyan szoros barát-

ságot sosem kötöttem velük, mint bármelyik kutyámmal, de azért kedveltem őket, és mindig jókedvre derítettek a hülyeségükkel. Követtem őket az istállóba.

Az első fejest nem részletezem. A három tehen úgy nézett rám hátrafelé, mint egy komplett hülyére. De azért hagyták, hadd bénázzam, s végül hálásnak is tűntek. A macskák meg folyton azon mesterkedtek, hogy a szájukba spricceljek a tehéntőgygel. Engedtem nekik, olyankor a hátsó két lábukra álltak, és homályos szemmel nyelték a tejet. Jókat röhögtem rajtuk. A kecskék már macerásabbak voltak, előbb össze kellett fogdosnom, és kötőfékkel a karámhoz kötni őket. Eszembe jutott, ha itt lenne Fontos, hű barátom, a border-collie, vagy gyerekkorom másik nagy cimborája, Kuruc, a kuvasz, akkor sokkal könnyebb dolgom lenne ezekkel az ostoba növényevőkkel. Láttam is az istálló mellett egy közepes méretű, takarosán ácsolt kutyaházat – majdnem olyat, amelyet én is készítettem –, de kutyát sehol. Biztos magukkal vitték.

A tejet az istállóban talált harmincliteres kannákba öntöttem, s azon agyaltam, mi a rossebet csináljak vele. Nézegettem, nincs-e valahol egy hűtőkamra, amikor másik lovas kocsi állt meg a dűlőúton. Lepattant róla egy szilaj, vidám parasztyerek, köszönt, és egyéb szó nélkül felpakolta a tejet a szekérre, az üres kannákat meg le. És el. Annyit se kérdezett, ki vagyok. Fizetni eszébe se jutott, de az addig tapasztaltak alapján nem is forszíroztam. Enni, inni adtam az állatoknak, épp csak annyi lucernát és vágott fűvet találtam, amennyi kellett. A dűlőút másik oldalán kaszáló magasra nőtt fűvét simogatta a meleg nyári szél. Kissé enerváltan gondoltam, hogy ha holnap is én leszek a kinevezett paraszt, akkor még kaszálnom is kell. De valahogy mégsem érintett rosszul. A gondoskodás végett időközben elcsendesedett állatok engem is elégedettséggel, sőt, büszkeséggel töltöttek el. Hulla fáradtan tértem vissza a házba, el is határoztam, ha ez így megy, akkor a béremet levonom a szállásköltségből.

Másnap korán... mit korán, istentelen időpontban, a hajnali kakasszóval keltem, s mentem kaszálni. Fűvet is, lucernát is. Kaszálás közben néha... vagyis hát elég gyakran megálltam pihenni, körbenéztem a fenséges tájon. A férfi arról a távoli tanyáról ismét barátságos, valamiképp ismerős mozdulattal intett felém. A lábánál jókora fehér kutya. Visszaintettem nekik. Elláttam az állatokat, aztán lementem a víz-

hez. Ezúttal a kétevezős csónakot választottam, jó messzire beveztem, és ott elheverve élveztem a csendet és a csónak oldalát érő kis hullámok csobogását. Ezzel a munkával is lelkiismeretesen végezvén, körbejártam az egész birtokot, majd kiszedtem a tyúkok alól a tojást, zöldpaprikát és paradicsomot szüreteltem a veteményesből, és ebédet készítettem a frigóban talált szalonna bevonásával.

Hamar eltelt a hétvége, ott álltam a hétfő reggelben, már túl az állatok ellátásán, és elég szomorúan búcsúztam a tanyától. Pénzt tettem a konyhapultra, és elindultam. Nyugatnak, mert bár már tudtam, hogy ez nem a Balaton, s akkor nem is Somogy, de valamerre el kellett indulnom, hogy az itteni nagyon kedves, de igen kevésbé kommunikatív embereket magam mögött hagyva megtudjam végre, hol vagyok. A benzinkúton még elmeséltem a kutasnak egy hosszabb történetet, és teletankoltam a verdát. Végül mondtam neki, hogy ott, a tanyán magukra maradtak az állatok, ugyan szóljon már valakinek, aki képben van. Azt mondta, csak ne aggódjak, rendben lesz ez is, ott vagyunk, ahol igazán lenni akarunk, és idő nem létezik. Azt feleltem, hogy ja, de most mennem kell oda, ahol majd nem szeretek lenni, és időben oda kell érnem. Ezt követően egész nap és egy fél éjszaka úton voltam, csupa bolonddal találkoztam, s végül teljesen elveszve leparkoltam a ház előtt, ahonnan indultam. Erre varrjon gombot, aki tud. Zavaromba és kötelességérzetemből fakadó lelkifurdalásomba tagadhatatlanul öröm és elégedettség vegyült.

Ekkor vettem észre először, hogy a ház bizonyos apróságokban megváltozott, s például a gitárgyűjtemény összetétele is. Ezzel azóta sem tudok mit kezdeni, csak az idegeimet okolhatom. Először azt hittem, hazaért a tulaj, de a pénzt, a hűtőt és minden más érintetlenül találtam. Végigjártam a házat, a szobák küszöbén megálltam, próbáltam elképzelni a bennük élő asszonyt, a gyerekeket, a férfit. Elégge össze voltam zavarodva, na. Úgy döntöttem, kialszom magam, bevonultam választott vendégszobámba, s elalvás közben igyekeztem semmire se gondolni. Még megőrülök a végén, gondoltam, mielőtt elnyelt a sötét mély.

Másnap délelőtt, amint visszafelé ballagtam az állatoktól, ránéztem az üres kutyaházra, s azt gondoltam, kéne egy kutya. Nem értettem, hogyan jutott eszembe, amikor ez nem az én birtokom, mit tervezgetek itt, nem igaz? És bizonyára van kutya, amelyik ide tartozik, a távollévő családdal együtt. Mi a fene történhetett velük?

A nappaliba lépve megakadt a szemem egy kisebb, fából készült, gyönyörűen megmunkált szekrényen. Úgy nézett ki, mint egy nagyobb ékszerdoboz. Egyetlen szekrényt se nyitottam még ki a házban, de ennek nem tudtam ellenállni. Vonzott. Muszáj volt tudnom, mi van benne. Közelebbről megvizsgálva, láttam, hogy rendes ajtózára van, nem csak olyan komolytalan szekrényzár, s a nyelv rá is volt fordítva, nem tudtam kinyitni. Próbaképpen megnéztem a többi szekrényt, egyik sem volt bezárva ezen kívül. Körbenéztem, vajon hova dughatták a hozzá való kulcsot, de nem találtam meg. Az esélytelenek nyugalmával kezdtem belepróbálni a magam kulcsait, s megrökönyödésemmre már az első – az albérletem kulcsa – nyitotta a zárat. Ez annyira valószínűtlennek hatott, hogy az ajtót pár percig ki se mertem tární. Aztán amikor megtettem, szabályosan leesett az állam. A szekrényben a saját publikált műveim sorakoztak, szám szerint négy kötetem, két vastag, két vékonyabb, és egyetlen zenei albumom. Tehát az itt élő család olvas engem, sőt, külön, zárt szekrényben tartja a műveimet. Az ész megáll.

Mindenesetre magamhoz vettem a novelláskötetemet, úgy indultam ebédelni a faluba. Nem voltam annyira éhes, inkább emberek közé akartam menni, hogy ne örüljek meg. Megkaptam az ebédemet, felolvastam az egyik novellámat, aztán visszajöttem ide.

Ez több mint egy hónapja történt, azóta háromszor próbáltam megtalálni a kiutat, de egyszer sem sikerült. Fogalmam sincs, mi van. És hol vagyok. De így élek azóta. Reggel ellátom az állatokat, aztán töltöm az időt kedvemre. Úszom, csónakázom, nagyokat csavargok, integetek a szomszéd tanyára, elbringázok a kocsmába, a közértbe, a kávézóba, a moziba, felolvasom az írásaimat. Megismerkedtem egy rakás itteni emberrel. Tegnap elkezdtem írni is. Örület. És úgy tűnik, nincs kiút. Szorongva gondolom el, meddig tarthat ez így.

Reggel beállított a postás. Derűs, elégedett ember. Kiballagtam hozzá a kertkapuhoz, és újabb meglepetés ért: nevemre szóló levelet hozott. Minden egyes hivataltól, akinek írtam, a fuvarozási engedélyemmel és a rám érvényes autópályadíjak között feszülő igazságtalan ellentét kérdésében. Válaszoltak. És éppen ide küldték, ahonnan se kijutni, se üzenni nem tudok, még az új postacímemet – amit nem is tudok – se hagyhatom meg sehol. De az utóbbi hetekben megtanultam nem nagyon csodálkozni.

– Nahát! – mondtam csak. – Válaszoltak.

– Nem számított rá?

– Bevallom, már nem. S hogy éppen ide...

És beugrott, hogy a postás állami, vagyis országos alkalmazott, nem kötheti ez a helyi hülyeség, miszerint nem mondjuk meg, hol vagyunk, és nem fizetünk semmiért...

– Mondja csak, elárulná, hol vagyok?

– Hogy érti, hogy hol van?

Na, kezdődik.

– Figyeljen ide! Értem én, hogy erről nem beszélünk, és nem akarom elrontani senkinek a játékát, de kérem, könyörüljön rajtam. Teljesen véletlenül kerültem ide, fogalmam sincs, mi ez a hely, s bár nagyon is kedvemre való, előbb-utóbb mégis vissza kell térnem oda, ahonnan idekerültem. A gyerekeim még egyetemisták, fizetnem kell a tandíjukat, a rezsijüket, és egy rakás munkám van, amit, ha tetszik, ha nem, el kell végezni, szóval kérem, ne kérdezzen vissza, ne ködösítsen, csak mondja meg, hogy hol vagyok, és miképpen találom ki innen.

Súlyos, zavart pillantást vetett rám.

– Ó! Hát nem kapott értesítést?

– Milyen értesítést?

– A fenébe... Nem gyakran fordul elő, de úgy látszik, megint elkavartam.

Azzal hatalmas táskájában kezdett kotorászni, kikapolt vagy tízszer annyi levelet, amennyi látszólag belefért, aztán a legaljáról előhúzta az utolsót.

– Hopp, itt is van!

Elfogódottan vettem át a nagyalakú, díszes borítékot, amelyen hasonlóképp díszes blokk-bélyeg és vörös viaszba nyomott pecsét ékeskedett. Nem akaródzott kinyitni. A postás együtt érzően, de nyugodtan és biztatóan nézett rám.

– No, nyissa ki! Ez mindent megmagyaráz majd.

– Mi áll benne?

– Inkább szóban akarja megtudni? Hát jó. Ön sajnálatos módon elhunyt.

– Tessék?

– Hát igen. Mindig ez a vége. De mint látja, nem olyan borzasztó, kár belőle nagy ügyet csinálni.

Nem szándékoztam nagy ügyet csinálni belőle, csak éppen nagyon meglepett, hogy meghaltam. Mégiscsak először fordult elő velem ilyesmi.

– Na és azt tudja, mikor haltam meg?

– Nem. De benne van a levélben.

Felnyitottam a borítékot, és arról értesültem, hogy Zala-megye egyik alsórendű útján frontálisan csat-

tantam egy piros kamionnal, s a helyszínen, fájdalom nélkül életemet veszítettem. A baleset helyszínére érkező tűzoltóknak mindkét sofőrt ki kellett szabadítaniuk az összegyűrődött roncsokból, de a mentők már... satöbbi. Felnéztem a postásra, majd a szememmel körbeböktém a tájat.

– Akkor ez itt...

A postás fürkésző pillantást vetett rám, majd bólintott.

– Nem ilyennek képzelte?

Átnéztem a tó... a Balaton fölött a hegyekre, ott volt mind, ahol valaha jártam, még az afrikaiak is. Aztán a szelíden hullámozó dombok felé pillantottam, szemügyre vettem a kertben a veteményest, a gyümölcsfákat, a kaszálót, a legelőn bókászó állatokat, arrébb, a szomszéd tanyán szöszmötölő alakot...

– Hát nem. De bevallom, pontosan ilyennek reméltem.

– Akkor minden a legnagyobb rendben van. Isten hozta, és viszontlátásra!

Azzal sarkon fordult.

– Hé, várjon! És izé... hol fogok lakni?

A hátam mögé, a házra, aztán körbe, a birtokra pillantott.

– Miért, ez nem felel meg? Na, most már tényleg mennem kell. Elnézést a megkésett levélért!

Bementem a házba, minden szobát megnéztem újra. A nőét, a gyerekeit... már egészen más szemmel. Aztán kimentem a kertbe, előbb az üres kutyaházra pillantottam, majd a távoli tanyát vettem szemügyre. Az ottani gazda visszanézett, intett, a mozdulata megint csak ismerősnek tűnt. Sőt, meghitten ismerősnek. A lábánál jókora fehér kutya. Nyeltem egy nagyot, megindultam felé, át a gyümölcsösön, a kaszálón, a legelőn, a völgy vékony erdő-sávján, át a patakon, fel a domboldalra. Ott várt egy helyben, a kapájára támaszkodva. A távol homályából lassan közelített az arca, kibontakoztak a vonásai. Nem tűnt többnek harmincévesnél. Negyvennyolc volt, amikor meghalt, én meg huszonnyolc.

– Szevasz, kölyök! – mondta melegen zengő, mély hangján, és magához ölelt.

A nagy, fehér kuvasz – Kuruc – a lábamhoz dörögölözött, és halkán nyüszített. Mit mondjak, megkönnyesedett a szemem. Megtöröltem, s láttam, hogy a távoli úton, amerről magam is érkeztem, egy piros kamion tűnik fel.